

Korruptio Suomessa

Tutkimus korruptiosta Suomessa
ja muissa Pohjoismaissa 2014

Building a better
working world

Ole hyvä, tässä tutkimus korruptiosta Suomessa

Korruptiotapaukset ja taloudelliset väärinkäytökset puhuttavat Suomessa aika-ajoin jonkin konkreettisen tapauksen yhteydessä. Korruptio mielletään eri tutkimusten mukaan Suomessa pienehköksi ongelmaksi - mutta toisaalta myönnetään, että korruptio voi kyteä pinnan alla ja olla vaikeasti löydettävissä, koska korruptio tapahtuu Suomessa usein toisilleen tuttujen tahojen välillä. Aiheen tutkiminen on haasteellista.

EY on jo pitkään tutkinut sekä pohjoismaisella tasolla että maailmanlaajuisesti korruptioon ja väärinkäytöksiin liittyviä asenteita ja ihmisten kokemuksia. Nyt olemme toteuttaneet tutkimuksen korruptiosta sekä Suomessa, Ruotsissa, Norjassa että Tanskassa. Käsillä oleva julkaisu on yhteenveto tutkimuksen tuloksista ja se sisältää myös vertailun Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä - siltä osin kuin mielenkiintoisia eroavaisuuksia maiden välillä on todettavissa.

Toivomme tutkimuksemme tuovan uusia näkökulmia keskusteluun ja omalta osaltaan vaikuttavan positiivisesti liiketoimintaympäristöön ja tapaan toimia yhteiskunnassamme.

Haluan kiittää Suomessa tutkimukseen osallistuneita henkilöitä.

Ystävällisin terveisin,

Markus Nylund
FIDS Leader, EY

Yhteenveto

Tämän kyselytutkimuksen tarkoitus on ollut selvittää korruption esiintymistä Suomessa. Kyselyyn vastasi 113 johtavassa asemassa olevaa henkilöä julkiselta sektorilta, yksityisestä elinkeinoelämästä ja julkisen sektorin omistamista liikelaitoksista. Vaikka tyypillisesti Suomi on luokiteltu yhdeksi vähiten korruptoituneista maista (Transparency International Corruption Perception Index 2013, Suomi sijalla 3), kyselyn tulosten perusteella nousi esiin muutama huolestuttava seikka:

1 Korruptiota esiintyy, mutta se ei ole henkilökohtainen ongelma

Kolme neljästä vastaajasta oli sitä mieltä, että Suomessa esiintyy korruptiota. Neljännes vastaajista oli sitä mieltä, että ongelma esiintyy omassa organisaatiossa tai omalla toimialalla. Jopa 24 % vastaajista tiesi organisaatiostaan jonkun, jolle on tarjottu lahjusta tai joka on muulla tavalla joutunut korruption kohteeksi viimeisten viiden vuoden aikana. Vastaajat eivät kuitenkaan kokeneet korruptiota ongelmana henkilökohtaisella tasolla.

Vastausten perusteella korruption liittyy suuri ns. harmaa alue. Vastaajien mielestä sama lahja tai etu voidaan tulkita monella eri tavalla riippuen osapuolista, asiayhteydestä ja muista asianhaaroista. Tilanteen hyväksyttävyyteen voivat vaikuttaa esim. toiminnan perustelut, läpinäkyvyys tai etukäteen hankittu hyväksyntä esimieheltä.

2 Luottamus julkista sektoria ja poliitikkoja kohtaan on matala

Kyselyyn vastanneista 96 % mainitsi rakentamisen ja kiinteistöalan tavallisimpana alana, jossa esiintyy korruptiota, ja 61 % julkisen sektorin.

Julkisen sektorin lisäksi suurin osa kyselyyn vastanneista uskoo, että korruptiota esiintyy myös Suomen poliittisessa kentässä. Kolme neljäsosaa vastanneista uskoo, että suomalaiset poliitikot vastaanottavat lahjuksia, etuuksia tai lahjoja.

Käsityksemme mukaan luku kertoo, että luottamus poliitikkojemme eettisyyttä kohtaan on matala. Tutkimustulosten perusteella miehet (75 %) ja naiset (76 %) ovat yhtä skeptisiä poliitikkojen eettisen käyttäytymisen suhteen.

Yllättävää kuitenkin on, että vastanneista nimenomaan julkisen sektorin omistamissa yhtiöissä tai liikelaitoksissa työskentelevät uskovat, että suomalaiset poliitikot ottavat vastaan lahjuksia, etuuksia tai lahjoja.

3 Suomalainen vieraanvaraisuus on anteliaampaa kuin muissa Pohjoismaissa

Kysimme vastaajilta, kuinka paljon edustusillallinen saa maksaa, ilman että vieras kokee asian sopimattomana. Vastauksissa näkyy eroja Pohjoismaiden välillä erityisesti yli sadan euron illallisten osalta. Kolmannes suomalaisvastaajista piti yli sadan euron illallista hyväksyttävänä, kun muissa Pohjoismaissa sitä piti hyväksyttävänä korkeintaan 15 % vastaajista. Ruotsissa vain 3 % vastaajista piti yli sadan euron illallisen tarjoamista hyväksyttävänä.

Mitä korruptio on?

Samalla ongelmalla on monta määritelmää

Korruptio on käsitteenä monimuotoinen. Perinteisesti korruptiolla on tarkoitettu lahjusten antamista tai vastaanottamista ennen kaikkea julkisella sektorilla. Monet kansainväliset organisaatiot, kuten maailmanpankki sekä OECD lähestyvät yhä korruptiota nimenomaan julkisen vallan väärinkäyttönä tai julkiseen valtaan kohdistuvana tekona.

Transparency Suomen mukaan korruptiota on ylipäänsä kaikki toimivallan väärinkäyttö yksityisen tai ryhmän oikeudettoman edun saavuttamiseksi. Korruptioon voi siis syyllistyä kuka tahansa yksityishenkilö, virkamies, poliitikko tai elinkeinoelämän palveluksessa oleva henkilö. Transparency Suomen mukaan korruptio voi saada useita eri muotoja, joista yleisin on lahjusten tarjoaminen tai vastaanottaminen.

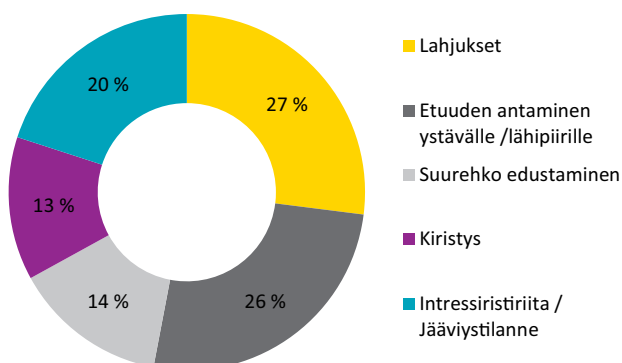
Rikoksena korruptiota yleensä lähestytään juuri lahjonnan kautta. Suomen rikoslaissa lahjusten vastaanottaminen ja antaminen on kriminalisoitu sekä virkamiesten että liiketoiminnassa tapahtuvan korruption osalta. Korruptiosta voi olla myös kyse kun puhutaan rikoslain mukaisesta luottamusaseman väärinkäytöstä, joka sekin voi tulla kyseeseen myös yritystoiminnassa.

Osa kyselymme vastaajista oli valmis määrittelemään korruption jopa vielä edellä mainittuja määritelmiä laajemmin. Vastaajien mielestä korruptiota on myös:

- "Yrityksen eettisten periaatteiden vastainen toiminta"
- "Hyvän hallintotavan rikkominen"
- "Epäasiallinen vaikuttaminen päätöksentekoon"
- "Oman taloudellisen hyödyn ajaminen"
- "Hyvä veli -verkostot"
- "Verkostojen hyödyntäminen"

Vastaajat pitivät perinteistä korruption määritelmää ongelmallisena muun muassa siksi, että se ei huomioi riittävästi suomalaisen korruption erityispiirteitä. Suomen ongelmana pidettiin erityisesti vaikeasti mitattavaa piilokorruptiota, joka on erilaisiin yhteisiin verkostoihin perustuvaa vastavuoroista toimintaa. Tällaiset verkostot ulottuvat tavallisista kansalaisista virkamiehiin, poliitikkoihin ja yritysmaailmaan.

Mitä korruptio tarkoittaa sinun mielestäsi?

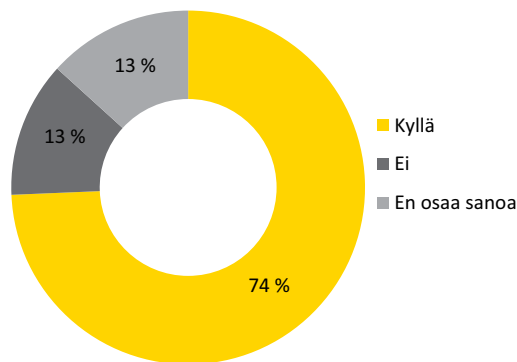

Korruption esiintyminen Suomessa

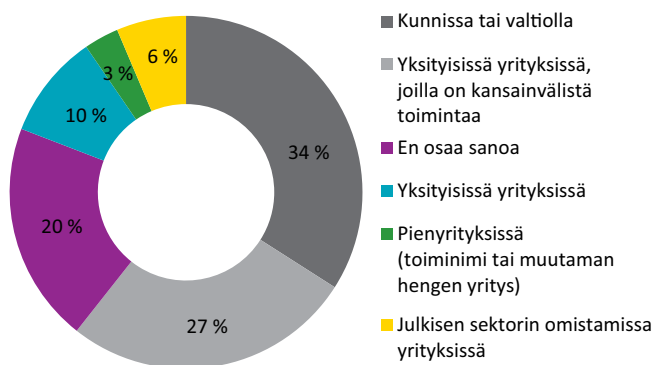
Korruptiota esiintyy kaikkialla

Kolme neljästä vastaajasta oli sitä mieltä, että Suomessa esiintyy korruptiota. Yli kolmannes vastaajista oli sitä mieltä, että korruptiota esiintyy tavallisimmin julkisella sektorilla (kunnissa tai valtiolla). Lähes yhtä suuri osa vastaajista oli sitä mieltä, että korruptiota esiintyy tavallisimmin yksityisissä yrityksissä, joilla on kansainvälistä toimintaa. Vastaajat eivät nähneet suurta eroa korruption esiintymisessä julkisomisteisten ja yksityisomisteisten yritysten välillä.

Esiintyykö Suomessa mielestäsi korruptiota?

Jos korruptiota esiintyy, missä sitä tavallisimmin on?

Julkisen sektorin korruption korostuminen on jokseenkin yllättävää kun huomioidaan Transparency Internationalin "Corruption Perception Index" -korruptioindeksi, jonka mukaan Suomen julkinen sektori oli vuonna 2013 maailman kolmanneksi puhtain korruptiosta. On mahdollista, että muutamat korkean profiilin korruptioepäilyt sekä lisääntynyt julkinen keskustelu aiheesta on kasvattanut ihmisten tietoisuutta julkisella sektorilla piilevästä korruptiosta.

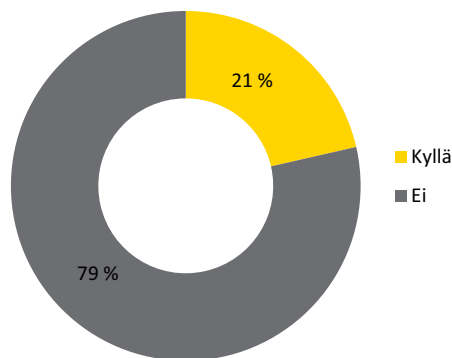
Huomionarvoista on se, että käsitykset korruption muodoista ja yleisyydestä perustuvat jossain määrin vastaajien mielikuviin tai toisen käden tietoon. Kysyttäessä onko korruptio vastaajalle henkilökohtaisesti ongelma vain 5 % vastaajista vastasi

myönteisesti. Erityisesti julkista sektoria koskevia tuloksia arvioidessa tulee muistaa, että vain 19 % kyselyyn vastanneista itse työskentelee julkisella sektorilla.

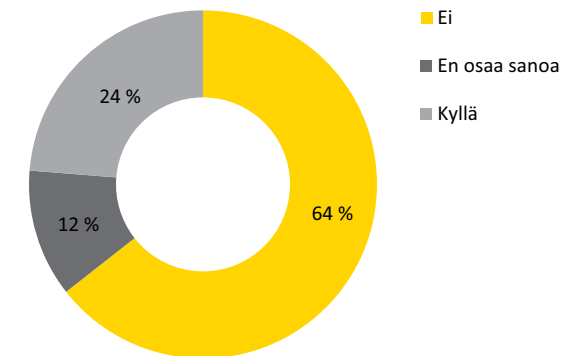
Mielikuvien taustalla on kuitenkin myös käytännön kokemuksia korruptiosta. Vastaajista 21 % oli sitä mieltä, että korruptio on ongelma omassa organisaatiossa tai toimialalla. Jopa 24 % vastaajista tiesi organisaatiostaan jonkun, jolle on tarjottu lahjusta tai joka on muutoin joutunut korruption kohteeksi viimeisten viiden vuoden aikana. Vastaajista 16 % tunsi organisaatiostaan jonkun, joka on ollut osallisena korruptiotapauksessa tai tarjonnut lahjuksia viimeisen viiden vuoden aikana.

Vuonna 2009 julkaistun Keskusrikospoliisin korruptiotilannekuvan mukaan elinkeinotoiminnan lahjusrikoksista suuri osa jää viranomaisilta piiloon.

Onko korruptio ongelma omassa organisaatiossasi/organisaatiosi toimialalla?

Tiedätkö jonkun organisaatiossasi, jolle on tarjottu lahjusta tai muutoin joutuneen korruption kohteeksi viimeisten viiden vuoden aikana?

Millainen ongelma korruptio on Suomessa?

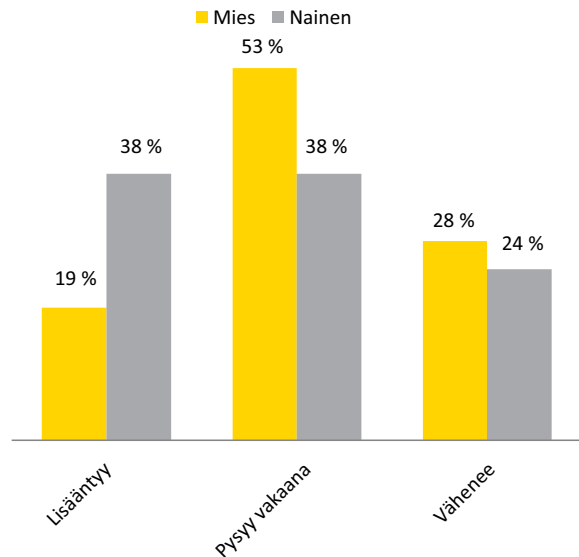
Korruptiota ei nähdä suurena ongelmana

Vastaajista 61 % koki, että korruptio on Suomessa aika pieni tai todella pieni ongelma, vaikka 74 % vastaajista oli sitä mieltä, että korruptiota esiintyy Suomessa. Varsinkaan henkilökohtaisella tasolla korruptiota ei pidetä ongelmana, mutta lähes neljännes vastaajista oli kuitenkin sitä mieltä, että ongelma esiintyy omassa organisaatiossa tai omalla toimialalla.

Tulosta voi selittää korruption määritelmän tietty tulokinnanvaraisuus. Vastausten perusteella korruption liittyy suuri ns. harmaa alue, jossa oman toiminnan kriittinen arviointi voi olla haastavampaa kuin muiden toiminnan arviointi. Vastaajien mielestä sama lahja tai etu voidaan tulkita monella eri tavalla riippuen osapuolista, asiayhteydestä ja muista asianhaaroista. Tilanteen hyväksyttävyyteen voivat vaikuttaa esim. toiminnan perustelut, läpinäkyvyys tai etukäteen hankittu hyväksyntä esimieheltä.

Usean vastaajan mielestä lainsäädäntö ja tiukkarajaiset toimintaohjeet ovatkin riittämätön keino korruption kitkemiseksi. Tilanteet, joissa korruption törmätään, ovat niin moninaisia, että kaikkiin mahdollisiin tilanteisiin on mahdotonta varautua yksityiskohtaisilla ohjeilla tai lainsäädännöllä. Tärkeämmäksi arkipäivän ohjenuoraksi muodostuukin ns. julkisuusmittari eli olennaista on se, miltä asia ulkopuolisen silmin näyttää. Kysyttäessä korruption esiintyvyydestä Suomessa, naisista 38 % ja miehistä 19 % katsoi, että korruptio tulee lisääntymään. Kaikista vastaajista lähes puolet olivat sitä mieltä, että korruption taso Suomessa pysyy vakaana.

Mitä mieltä olet korruption esiintymisestä Suomessa?

Organisaatioiden riskienhallinta korruptioon liittyen

Kouluttaminen ja tiedottaminen ovat avainasemassa

Korruptiivisten toimintatapojen hyväksyntä ja käyttö aiheuttavat pitkällä aikavälillä vakavan riskin organisaation kestävä kehityksen tavoitteille. Lahjonta voi murentaa vakavasti organisaation mainetta ja vähentää osakkeenomistajien tuottoa.

Toimintaympäristö on muuttunut siten, että kaikki osapuolet vaativat ja painostavat organisaatioita entistä suurempaan vastuullisuuteen ja kestävämpiin toimintatapoihin. Tällöin organisaatiot eivät enää voi toimia vain lain säätämien minimirajoitusten puitteissa. Organisaatioiden tulisi kehittää itselleen vapaaehtoisia eettisiä ohjeistoja ja periaatteita, joilla pyritään sisäisiin, selkeisiin eettisiin standardeihin perustuviin toimintatapoihin.

Organisaatiolla on hyvä olla korruption vastainen ohje, joka on selkeä kannanotto, että se ei suvaitse työntekijöiden tai organisaation edustajien olevan missään tekemisissä lahjonnan kanssa. Organisaation järjestelmien ja toimintatapojen on tuettava tätä kannanottoa. Kyselyyn vastanneista 53 % koki, että ohjeistuksen noudattamatta jättämisestä koituu seuraamuksia omassa organisaatiossa. Vaatimus tulisi ulottaa myös organisaation liikekumppaneille, kuten urakoitsijoille ja alihankkijoille.*

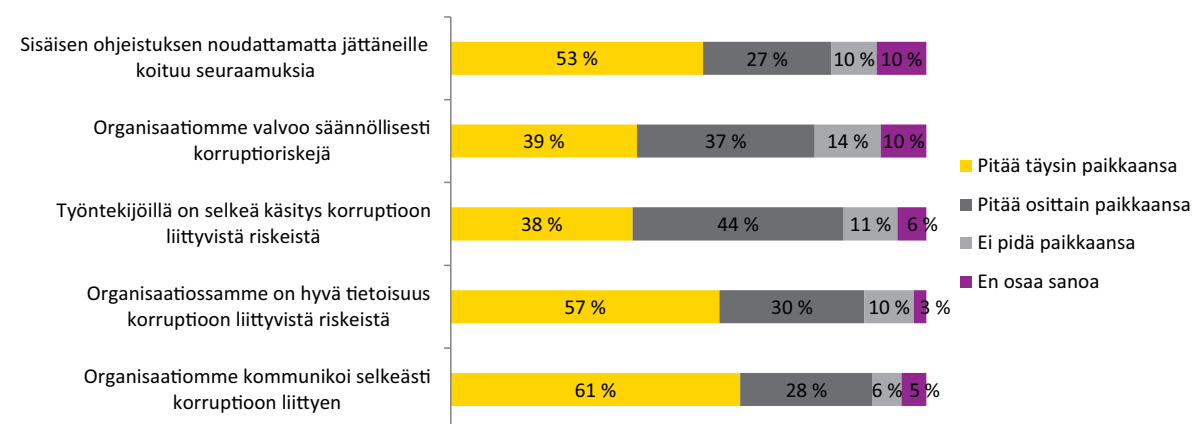
Suurin osa kyselyyn vastanneista katsoi, että omassa organisaatiossa on hyvä (57 %) tietoisuus korruptioon liittyvistä riskeistä ja organisaatio kommunikoi selkeästi korruptioon liittyvistä asioista (61 %). Kuitenkin vain 38 % koki, että työntekijöillä on selkeä käsitys korruptioon liittyvistä riskeistä. Keskusrikospoliisin

korruptiotilannekuvan mukaan vain vähäinen osa kansainvälisesti toimivista yritysjohtajista on selvillä ulkomailla tapahtuvan viranomaislahjonnan rangaistavuudesta.

Vaikka organisaatio tiedostaisi korruptioon liittyvät riskit, on ensiarvoisen tärkeää, miten henkilökuntaa koulutetaan ja minkälainen on organisaation viestin sävy. Oikeanlainen, kohdemaan kielellä toteutettu ja säännöllinen korruptiota käsittelevä viestintä ovat avainasemassa organisaatioiden korruption vastaisessa työssä.

Vastaajien mielestä heidän organisaatiossaan:

* Keskuskauppakamari: Lahjonnan vastaiset periaatteet

Mikä oikeastaan on lahjus?

Suomen rikoslaissa lahjuksesta käytetään määritelmää ”oikeudeton etu”. Lahjuksia ei välttämättä anneta henkilökohtaisesti tai suoraan, mutta ne voivat vaikuttaa harkintakykyyn ja asettaa organisaatiosi työntekijät hankaliin tilanteisiin.

Yrityslahjojen antaminen, vieraanvaraisuus ja kustannusten kattaminen ovat usein hyväksyttyjä menettelytapoja, vaikka ne eivät suoranaisesti liittyisi liiketoimintaan. Käytännöt vaihtelevat yhteiskunnasta toiseen.

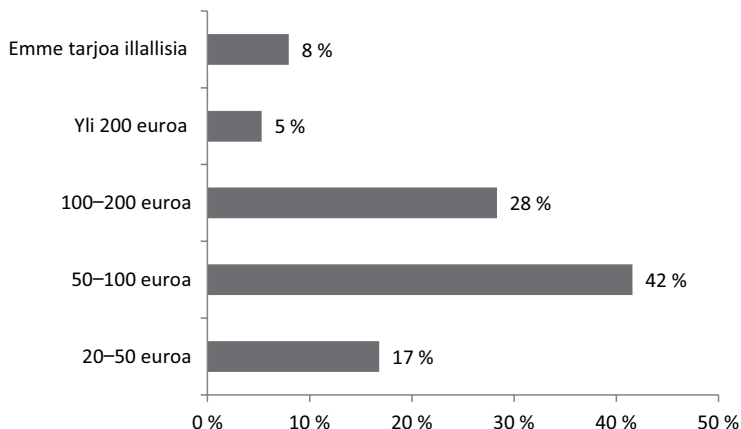
Kysyttäessä mahdollisista motiiveista lahjonnan taustalla, kyselyyn vastanneista suurin osa (68 %) oli sitä mieltä, että taustalla on halu saavuttaa etua vastavuoroisesti. Vastaajista 43 % arvioi motiiviksi myös suhteiden vahvistamisen sekä taloudelliset kannustimet/vaatimukset.

Toimintatavan asianmukaisuudesta ja kohtuullisuudesta voi usein syntyä epätietoisuutta. Kuten edellä on mainittu, Keskusrikospoliisin korruptiotilannekuvan mukaan vain vähäinen osa kansainvälisesti toimivista yritysjohtajista on selvillä ulkomailla tapahtuvan viranomaislahjonnan rangaistavuudesta. Lahjusten ottajat toimivat rikosilmoitusten mukaan usein työnantajaltaan salassa, mutta lahjusten antajien toiminta hyödyttää työnantajayritystä.

Organisaatioiden tulee tehdä selväksi, mitkä menettelytavat ovat sopivia, koska muuten tilanne saattaa johtaa korruption syntyyn.*

Lahjojen arvo, sopivuus ja säännöllisyys ratkaisevat. Raja ylittyy, kun lahjasta tulee velvollisuus ja se vaikuttaa harkintaan. Avoimuus ja johdonmukaisuus lahjojen suhteen suojaa organisaatiota ikäviltä väärinkäsityksiltä.

Kuinka paljon edustustallallinen saa mielestäsi maksaa henkilöä kohden, ilman että koet vieraan ajattelevan sen menevän yli ”sallitun”?

Organisaation olisi hyvä päättää, minkä arvoiset lahjat ovat hyväksyttäviä. Arvon lisäksi tulisi tietää, mihin lahjat kirjataan ylös ja kuka niistä päättää, mitä lahjoja on sopivaa ottaa vastaan ja mitä tehdä, jos organisaation työntekijöille tarjotaan kalliimpia lahjoja? Tärkeintä on, että kaikki tietävät miten toimia ja missä raja kulkee. Mikäli lahjasta kieltäytymisen katsotaan olevan epäkohteliasta, mahdollisuutena on muun muassa ottaa lahja vastaan, mutta lahjoittaa se eteenpäin hyväntekeväisyyteen.

*Keskuskauppakamari: Lahjonnan vastaiset periaatteet

Julkinen sektori ja korruptio

Luottamuksen puute ongelmana

Euroopan komission vuonna 2008 julkaisemassa tutkimuksessa suomalaisista vastaajista 33 % uskoi korruptiota esiintyvän kuntatasolla ja 36 % valtion tasolla. Kyselytutkimuksen mukaan suomalaiset vastaajat pitivät julkisista hankinnoista sekä rakennusluvista vastaavia viranomaisia korruptoituneimpina.**

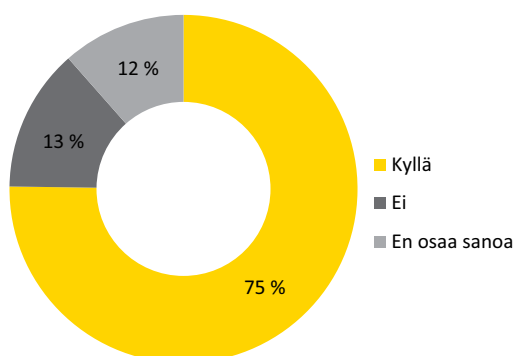
Myös tässä tutkimuksessa kyselyyn vastanneista 96 % mainitsi rakennus- ja kiinteistöalan tavallisimpana alana, jossa esiintyy korruptiota ja 61 % mainitsi julkisen sektorin.

Virkamieslain 15 §:n mukaan virkamies ei saa vaatia, hyväksyä tai ottaa vastaan etua, jos se voi heikentää luottamusta virkamieheen taikka viranomaiseen. Tavanomaisen ja kohtuullisen vieraanvaraisuuden ei katsota vaarantavan luottamusta virkatehtävien asianmukaiseen hoitoon. Valtioneuvoston ministeriöille ja virastoille suunnatun ohjesäännön mukaan rajanveto sallitun ja kielletyn edun vastaanottamisen välillä ei ole yksiselitteinen, joten ensisijaisesti edellytetään pidättyväisyyttä.

Julkisen sektorin lisäksi suurin osa kyselyyn vastanneista uskoo, että korruptiota esiintyy myös Suomen poliittisessa kentässä. Kolme neljäsosaa vastanneista uskoo, että suomalaiset poliitikot vastaanottavat lahjuksia, etuuksia tai lahjoja.

Käsityksemme mukaan luku kertoo, että luottamus poliitikkojemme eettisyyttä kohtaan on matala. Tutkimustulosten perusteella miehet (75 %) ja naiset (76 %) ovat yhtä skeptisiä poliitikkojen eettisen käyttäytymisen suhteen. Yllättävää kuitenkin on, että vastanneista nimenomaan julkisen sektorin omistamissa yhtiössä tai liikelaitoksissa työskentelevät uskovat, että suomalaiset poliitikot ottavat vastaan lahjuksia, etuuksia tai lahjoja. Skeptisyys poliitikkoja kohtaan on korostunut myös 20-39 -vuotiaiden vastaajien keskuudessa.

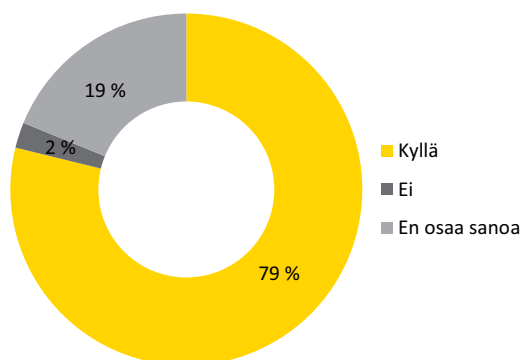
Uskotko suomalaisten poliitikkojen vastaanottavan lahjuksia, etuuksia tai lahjoja yrityksiltä tai muilta organisaatioilta?

Kysyttäessä lahjusten vaikutuksesta politiikkoon, 79 % vastanneista uskoi, että lahjus vaikuttaa sen vastaanottajaan. Myös Taloustutkimuksen YLE Uutisille vuonna 2008 tekemän kyselyn tuloksista käy ilmi, että kansa uskoo vaalituen vaikuttavan poliitikkojen mielipiteisiin. Kuitenkin saman tutkimuksen mukaan enemmistö eli runsaat 60 prosenttia hyväksyi ehdokkaiden vaalirahoituksen - tulipa se sitten liikemiesten taskuista tai ammattijärjestöjen kassoista.

Vaalirahoituskohun saattelemana toukokuun 1. päivänä vuonna 2009 voimaan tullut vaalirahoituslakimuutos toi mukanaan puolueille, puolueyhdistyksille ja tukiyhteisöille annetulle lahjoitukselle 30 000 euron katon yhdeltä lahjoittajalta. Yksittäiselle edustajalle katto on 6 000 euroa per lahjoittaja ja jo 1 500 euron tuen lähde on ilmoitettava. Vaikuttaa kuitenkin siltä, ettei lakimuutos ole ollut omiaan parantamaan luottamusta kansalaisten silmissä poliitikkojen eettisyydestä.

Suomalaisen poliitikon ottaessa vastaan lahjuksia - vaikuttaako tämä häneen?

**Special Eurobarometer 291 / Wave 68.2. - TNS Opinion & Social

Korruptio Pohjoismaissa

FIDS-yksiköt muissa Pohjoismaissa toteuttivat vastaavan kansallisen korruptiota koskevan kyselyn. Huomasimme monia mielenkiintoisia yhteneväisyyksiä sekä eroja eri Pohjoismaista tulevien vastaajien mielipiteissä. Esittelemme näitä vastauksia tässä kappaleessa.

Transparency Internationalin korruptioindeksin 2013 perusteella Pohjoismaat kuuluvat maailman vähiten korruptoituneiden maiden joukkoon.

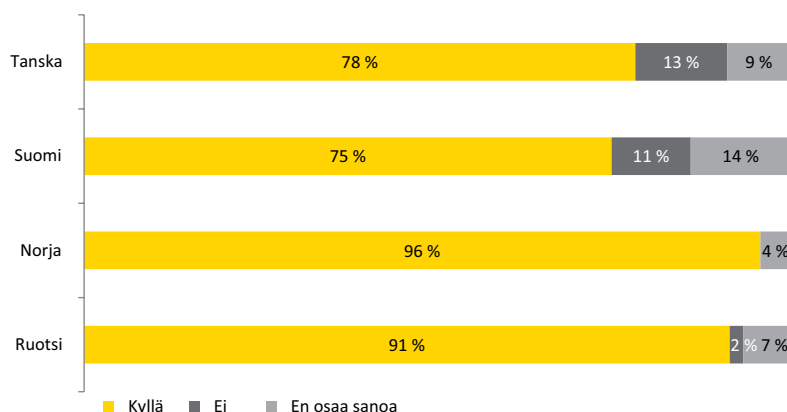
Huomioiden korruptioindeksin tulokset on mielenkiintoista havaita, että suuri osa vastaajista uskoo, että heidän omassa maassaan esiintyy korruptiota. Norjassa kukaan vastaajista ei vastannut kielteisesti kun kysimme esiintyykö maassa korruptiota. Norjan tuloksiin saattaa vaikuttaa se, että viime vuosina Norjassa on ollut käynnissä useita, sekä julkista että yksityistä sektoria koskettavia, korruption liittyviä tutkimuksia. Norjassa on myös pantu täytäntöön yksi maailman tiukimmista korruption vastaisista lainsäädännöistä. Tämän seurauksena lukuisat tutkimukset ovat tuoneet aiheita esiin ja korruption saama huomio mediassa on ollut suurta.

Suurin osa vastaajista on sitä mieltä, että korruptiota esiintyy yhtä paljon kuin ennenkin. Samalla kuitenkin monet vastaajat olivat sitä mieltä, että korruptiota esiintyy heidän maassaan enemmän kuin aiemmin.

Kyselyn tuloksista ilmeni myös, että vaikka pohjoismaiset vastaajat uskovat, että korruptiota esiintyy yleisesti omassa maassa, heidän mielestään korruptiota esiintyy silti vähemmän heidän omassa organisaatiossaan.

Yksi mielenkiintoisimmista tuloksista pohjoismaisten vastaajien osalta liittyi poliitikkoja ja korruptiota koskeviin kysymyksiin. Valtaosa vastaajista oli sitä mieltä, että poliitikot ottavat vastaan lahjuksia. Yli neljännes henkilöistä, jotka uskoivat poliitikkojen ottavan vastaan lahjuksia, uskoi lahjusten myös vaikuttavan poliitikkojen päätöksentekoon.

Esiintyykö mielestäsi korruptiota omassa maassasi?

Transparency Internationalin korruptioindeksi 2013

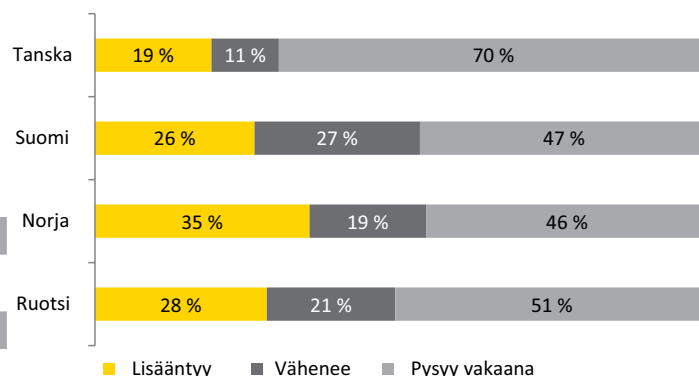
Sijoitus	Maa	Pisteet*
1	Tanska	91
1	Uusi-Seelanti	91
3	Suomi	89
3	Ruotsi	89
5	Norja	86
5	Singapore	86
7	Sveitsi	85
8	Alankomaat	83
9	Australia	81
9	Kanada	81
173	Etelä-Sudan	14
174	Sudan	11
175	Afghanistan	8
175	Pohjois-Korea	8
175	Somalia	8

* Mitä korkeampi pistemäärä, sitä vähäisemmäksi korruptio koetaan

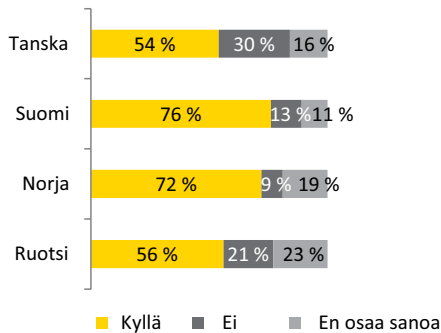
On merkillepantavaa, että pohjoismaiset vastaajat eivät selvästikään suhtaudu suurella luottamuksella heidän valitsemiensa poliittisten päättäjien toiminnan eettisyyteen.

Suomessa koettiin vuosina 2008–2010 poliittisiin lahjoituksiin ja vaaliavustuksiin liittyvä skandaali ja vuonna 2009 vaalirahoitukseen liittyvää lainsäädäntöä muutettiin siten, että poliittisten lahjoitusten antajien nimet tulee julkaista, kun lahjoituksen arvo ylittää 1 500 euroa. Vaikuttaa kuitenkin siltä, että edes nämä toimenpiteet eivät ole muuttaneet vastaajien mielipiteitä suomalaisten poliitikkojen toiminnan eettisyydestä

Mitä mieltä olet korruption esiintymisestä

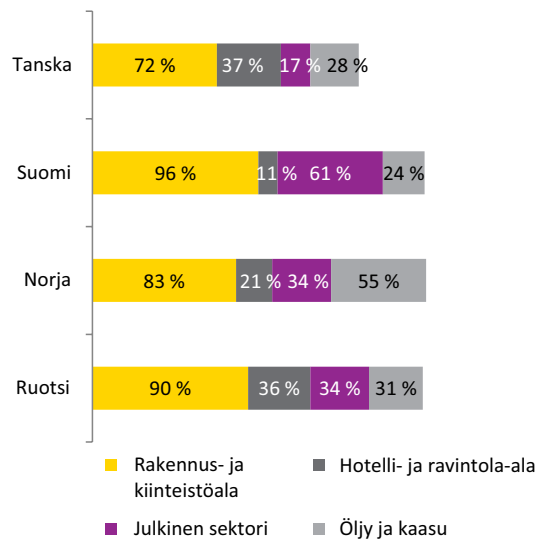
Uskotko poliitikkojen vastaanottavan lahjuksia, etuuksia tai lahjoja?

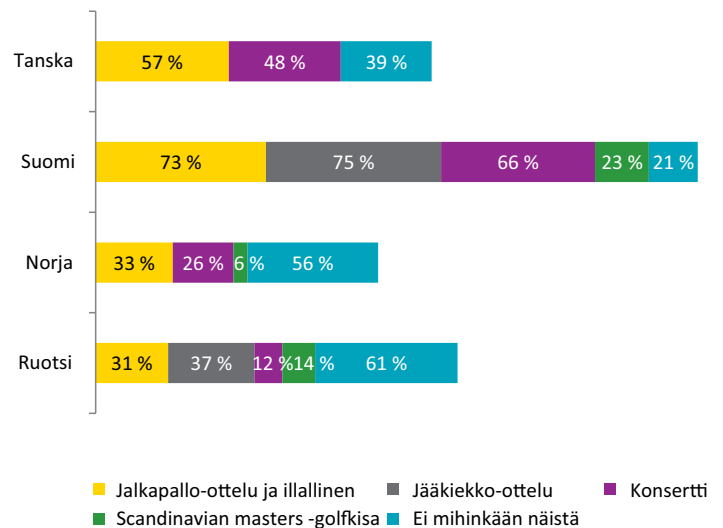
Pohjoismaiden välillä vallitsee yhteisymmärrys siitä, millä toimialoilla korruptiota yleisimmin esiintyy. Vastaajien mielestä korruptiota esiintyy laajimmin rakennus- ja kiinteistötoimialalla. Historiallisesti nämä toimialat ovat olleet alttiita syytöksille ja skandaaleille liittyen väärinkäytöksiin, korruptioon sekä muihin talousrikoksiin. Myös kartelleihin liittyvistä syytöksistä on keskusteltu paljon.

Lisäksi mediassa on kiinnitetty paljon huomiota erilaiseen kyseenalaiseen kanssakäymiseen poliitikkojen sekä yksityisten yritysten välillä näillä toimialoilla ja tämä on saattanut vaikuttaa vastaajien näkemyksiin.

Millä toimialoilla korruptiota esiintyy eniten?

Mielipiteet vaihtelevat Pohjoismaiden välillä ja erityisesti Suomen ja muiden Pohjoismaiden välillä siitä, minkälaisia aktiviteetteja, kuten esimerkiksi tavaroita tai palveluja, toimittavien tahojen on hyväksyttävää kustantaa. Vain yksi viidestä suomalaisvastaajasta uskoo, että ei ole hyväksyttävää osallistua mihinkään alla mainituista tapahtumista. Muissa Pohjoismaissa oli huomattavasti enemmän vastaajia, joiden mielestä mihinkään alla mainittuihin tapahtumiin osallistuminen ei ole hyväksyttävää. Miksi Suomi eroaa muista Pohjoismaista tämän kysymyksen kohdalla? Yksi selitys voi olla se, että Suomessa liiketoimintakulttuuri on vapaamielisempi ja tämän tyyppinen vieraanvaraisuus on perinteisesti ollut yleisempää.

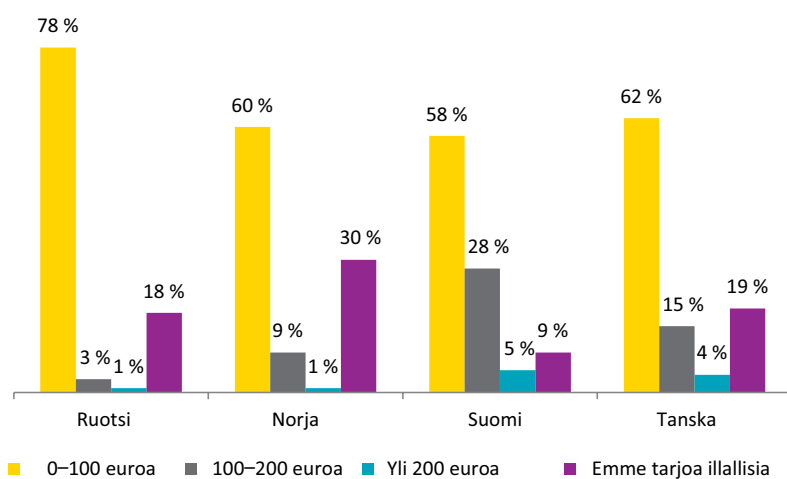

Mihin seuraavista tapahtumista on mielestäsi hyväksyttävää osallistua?

Kysyimme vastaajilta myös, kuinka paljon edustusillallinen saa maksaa ilman, että koet vieraan ajattelevan sen menevän yli sallitun. Enemmistö vastaajista kaikissa maissa oli sitä mieltä, että illallinen voi maksaa 0–100 euroa. Verrattuna muihin Pohjoismaihin, suomalaisvastaajista huomattavasti suurempi osa oli sitä mieltä, että illallinen voi maksaa 100–200 euroa. Suomalaisvastaajista vain 9 % vastasi, että he eivät tarjoa lainkaan illallisia, kun vastaava luku esimerkiksi Norjassa oli 30 %.

Kuinka paljon edustusillallinen saa mielestäsi maksaa ilman että koet vieraan ajattelevan sen menevän yli "sallitun"?

Pohjoismainen kyselytutkimus

Tutkimus toteutettiin Ruotsissa, Suomessa, Tanskassa ja Norjassa. Kysely lähetettiin yhteensä 8 993 henkilölle, joista 1 097 vastasi kyselyyn. Kokonaisvastausprosentiksi muodostui 12,2 %. Vastaajat valittiin eri maissa seuraavin perustein:

Ruotsi: Kysely lähetettiin johtavassa asemassa oleville henkilöille, jotka työskentelevät liikevaihdon perusteella Ruotsin 500 suurimman yrityksen palveluksessa tai muissa Tukholman pörssissä listatuissa yhtiöissä*. 500 suurinta yritystä koostui yksityisen sektorin yrityksistä. Lisäksi kysely lähetettiin henkilöille, jotka työskentelevät johtavassa asemassa kunnissa, maakunnissa ja julkisomisteisissa yhtiöissä. Kysely lähetettiin kaikkiaan 4 386 henkilölle, joista 432 vastasi kyselyyn. 56 % vastaajista työskenteli kunnissa, maakunnissa tai julkisomisteisissa yhtiöissä. 44 % vastaajista työskenteli yksityisellä sektorilla.

Suomi: Kysely lähetettiin suurille suomalaisille yksityisen ja julkisen sektorin organisaatioille, mukaan lukien yksityisen sektorin yhtiöt, kunnat, valtionlaitokset sekä julkisomisteiset yhtiöt. Kysely osoitettiin johtotason päätöksentekijöille, kuten talousjohtajille, talouspäälliköille, sisäisen tarkastuksen johtajille, lakiasiainjohtajille sekä compliance -vastaaville. Kysely lähetettiin 816 henkilölle ja vastauksia saatiin 113. Vastausprosentiksi muodostui 13,8 %. Vastauksista 73 % tuli yksityiseltä sektorilta, 19 % julkiselta sektorilta ja 10 % julkisomisteisista yhtiöistä. Yli 70 % vastauksista saatiin yhtiöistä, joissa on yli 1 000 työntekijää.

Tanska: Kysely lähetettiin suurissa tanskalaisissa yrityksissä johtavassa asemassa työskenteleville henkilöille. Suurten yritysten joukossa on sekä yksityis- että julkisomisteisia yhtiöitä. Lisäksi kysely lähetettiin henkilöille, jotka työskentelevät johtavassa asemassa tanskalaisissa kunnissa tai maakuntahallinnossa. 49 % vastaajista työskenteli kunnissa tai maakuntahallinnossa. 49 % vastaajista työskenteli yksityisellä sektorilla ja 2 % vastaajista työskenteli täysin julkisomisteisissa yhtiöissä.

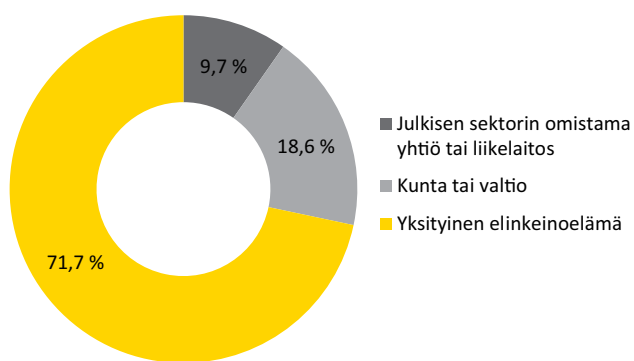
Norja: Kysely lähetettiin johtavassa asemassa oleville henkilöille, jotka työskentelevät liikevaihdon perusteella Norjan 500 suurimman yrityksen palveluksessa tai muissa Oslon pörssissä listatuissa yhtiöissä*. 500 suurinta yritystä koostui yksityisen sektorin yrityksistä sekä julkisomisteisista yhtiöistä. Lisäksi kysely lähetettiin henkilöille, jotka työskentelevät johtavassa asemassa kunnissa ja maakunnissa. Kysely lähetettiin kaikkiaan 2 928 henkilölle, joista 454 vastasi kyselyyn. 51 % vastaajista työskenteli kunnissa ja maakunnissa. 38 % vastaajista työskenteli yksityisellä sektorilla ja 2 % vastaajista työskenteli täysin julkisomisteisissa yhtiöissä.

Maa	Vastaajajoukko	Vastaajia
Norja	2 928	454
Ruotsi	4 386	432
Suomi	816	113
Tanska	863	98

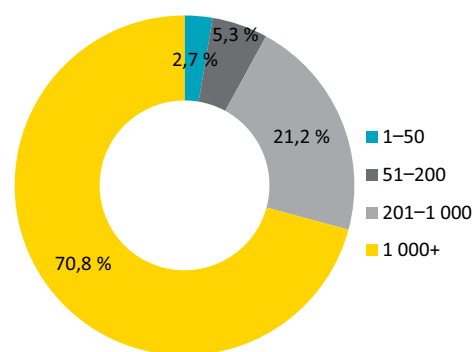
*Kaikki yhtiöt eivät halunneet osallistua kyselyyn.

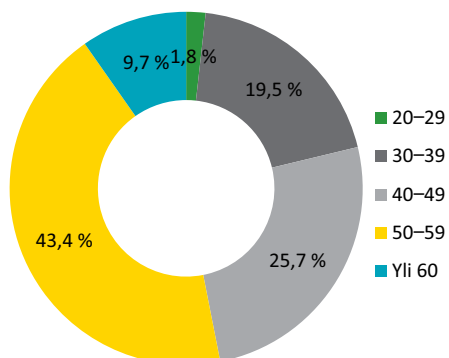
Suomessa vastaajat jakautuivat kolmeen eri ryhmään seuraavasti:

Suomalaisten vastaajien edustamien organisaatioiden henkilöstömäärä:

Suomalaisten vastaajien ikäjakauma:

FIDS-yksikkö auttaa väärinkäytöstilanteissa

FIDS - Fraud Investigation and Dispute Services - on EY:n palveluyksikkö, joka selvittää ja auttaa ehkäisemään epäeettistä liiketoimintaa sekä ratkaisemaan riitoja. Tiimissämme on talouden, juridiikan ja IT-alan asiantuntijoita, ja kansainvälinen verkostomme kattaa suuren osan maailman maista.

Tarjoamme muun muassa seuraavia palveluita:

Tutkinta

Epäiletkö lahjontaa, petosta, kavallusta tai yritysvakoilua? Tutkimme asian riippumattomana osapuolena ja luottamuksella. Selvitämme, mitä on tapahtunut, kuinka iso vahinko on kyseessä, ketkä ovat osallisia ja miten tulee toimia, jotta vastaavansijalta tilanteilta vältytään jatkossa.

Ennaltaehkäisy

FIDS-palvelumme tarjoaa toimenpiteitä ja työkaluja epäeettisen tai laittoman toiminnan ehkäisemiseksi. Toimenpideohjelma räätälöidään organisaatiosi tarpeiden ja edellytysten mukaisesti. Tyypillisessä tapauksessa teemme riskianalyysin, minkä jälkeen tutkimme ne toiminnan osa-alueet ja rutiinit, joissa korruptiota tai muuta asiattonta toimintaa saattaa esiintyä. Käymme läpi myös koulutustarpeet ja autamme ns. whistleblower-järjestelmän omaksumisessa.

Tekninen tuki

Tarvitseeko yrityksesi laadukasta teknistä tukea sisäiseen tarkastukseen tai mahdolliseen vahingonkorvausprosessiin? Tietokoneavusteinen rikostekninen osaamisemme mahdollistaa suurten datamäärien analysoinnin. Voimme myös palauttaa tuhottua dataa tai etsiä todisteita henkilökohtaisilta tietokoneilta tai palvelimilta. Käytämme teknisissä tutkimuksissa samoja työkaluja kuin viranomaiset.

Riidanratkaisu

Forensic Accounting -asiantuntijoillamme on pitkä kokemus riidanratkaisusta eri tilanteissa, mm. yrityskauppojen jälkipuinnista, vakuutusvahinkojen määrittelystä tai sopimusrikkomusten vahinkojen määrittelystä. Voimme toimia toisen osapuolen taloudellisena neuvonantajana riitatilanteessa tai osapuolten yhteisestä sopimuksesta myös asiantuntijaratkaisijana.

Pidämme yrityksesi ajan tasalla

Tärkeä osa palveluamme on tiedottaa riskeistä, käyttäytymismalleista ja varoitussignaaleista. Järjestämme seminaareja, tuotamme raportteja ja seuraamme mediaa, jotta pysyisit ajan tasalla liiketoimintasi suojaamisessa.

Ota yhteyttä, niin autamme eteenpäin!

Markus Nylund
FIDS Leader
p. 040 532 2098
markus.nylund@fi.ey.com

Niina Laakso
Manager
p. 040 594 7135
niina.laakso@fi.ey.com

Viivi Lajunen
Fraud Investigator
p. 050 5955 310
viivi.lajunen@fi.ey.com

EY lyhyesti

EY on globaali tilintarkastuksen, verotuksen ja yritysjärjestelyiden asiantuntija ja liikkeenjohdon konsultti. Näkemyksemme ja korkealaatuiset palvelumme vahvistavat luottamusta pääomamarkkinoiden ja talouden toimintaan kaikkialla maailmassa. Kasvatamme huippuosaajia, joiden yhteistyöllä lunastamme lupauksemme ja rakennamme parempaa työ- ja liike-elämää sekä toimivampaa maailmaa asiakkaillemme, omalle henkilöstöllemme ja yhteisöille, joissa toimimme.

EY viittaa globaaliin organisaatioomme ja saattaa viitata yhteen tai useampaan Ernst & Young Global Limitedin jäsenyhtiöön, joista kukin on erillinen oikeushenkilö.

© 2014 Ernst & Young Oy
All rights reserved

ey.com/fi

